

KRITISKE DISKUSSIONER

Af *Henrik Herløv Lund, cand. scient. adm.*
Økonomisk og partipolitisk uafhængig i centrum venstre
www.henrikherloevlund.dk
herloevlund@mail.dk

RUSLANDS MILITÆRBUDGET ER (KORREKT) KØBEKRAFTSREGULERET PÅ HØJDE MED EU' S.

Kommentar til og kritik kronik i Politiken 21.03.23 af Susanne Possing, Knud Vilby, Henning Salling Olesen, Steen Folke, Karen Helveg Petersen m. fl: "Oprustning er ikke svaret på klodens kriser".

Er Europa langt overlegent militær set i forhold til Rusland?

I en kronik i Politiken "21. marts 2023" med titlen: "Oprustning er ikke svaret på klodens kriser" fremfører en række "gamle venstrefløjsfolk", at "Natos militærbudgetter er 17 gange større end Ruslands *og alene de europæiske Nato-lande bruger fem gang så meget på militær som Rusland*" (*min fremhævelse, hhl*).¹ Påstanden fremlægges såvidt det kan ses med udgangspunkt i tal fra det svenske fredsforskningsinstitut Sipri.

Der tegnes altså i kronikken målt i økonomiske termer et billede af knusende militær overvægt for Vesten i forhold til Rusland – et billede, der også gælder for Europa i forhold til Rusland. Dette tjener så igen som fundament for en afvisning fra kronikforfatterens side af, at Europa må ruste sig imod et mere stadig mere aggressivt Rusland, der under Putins ledelse ellers synes at have sat sig som mål at rulle den nuværende sikkerhedsarkitektur i Europa tilbage til fordel for genskabelse af tidligere tiders russiske dominans over Baltikum og Østeuropa.

Kan USA på sigt tages for givet?

Dette ændrer ikke ved - som forfatterne af kronikken anfører, - at Nato som helhed har militær overvægt, HVIS man regner USA med.

Et for Europa helt afgørende spørgsmål er imidlertid, om man kan tage det for givet på sigt?

¹ Jf. Susanne Possing, Knud Vilby, Henning Salling Olesen, Steen Folke, Peter Agger, Palle Bendsen, Thomas Boje, Tarja Cronberg, Drude Dahlerup og Karen Helveg Petersen: Oprustning er ikke svaret på klodens kriser. Politiken, 21. marts 2023. <https://politiken.dk/debat/kroniken/art9248245/At-sige-NEJ-til-oprustning-er-at-sige-et-JA-til-en-mere-sikker-verden>

Det er rigtigt, at USA har stået Ukraine solidt bi under præsident Biden. Men som bekendt er der i 2024 igen præsidentvalg. Her kan muligheden på ingen måde afvises af, at Trump enten genvælges eller at Ron De Santis vælges i hans sted – begge med erklærede synspunkter om at trække USA ud af konflikten.

Og selv hvis Biden skulle blive genvalgt, synes støtten i USA til Ukraine og mod Rusland vigende, mens isolationistiske strømninger styrkes, hvilket også vil begrænse en genvalgt Bidens handlefrihed.

DERFOR ER SPØRGSMÅLET OM, HVORLEDES EUROPA I SIG SELV STÅR STYRKEMÆSSIGT I FORHOLD TIL RUSLAND VÆSENTLIGT, netop fordi Europa på sigt kan komme til at stå mere alene her.

Sipri' s tal for Ruslands militærudgifter er stærkt ufuldstændige.

Som ovenfor fremgået bygger forfatterne i høj grad deres vurdering af styrkeforholdene mellem Rusland og Sipri ifølge hvilke – som oven anført ”de europæiske Natolande bruger fem gange så meget på militær som Rusland.” Europa skulle således være Rusland stærkt overlegne.

Der er imidlertid et ganske stort problem med disse tal. Sipri tager udgangspunkt i de enkelte landes egne årlige opgørelser af militærudgifter, opgjort i deres nationale valuta, som så omregnes til US – dollars.

Men: For Ruslands vedkommende gælder, at Rusland i høj grad er selvforsynende med militært udstyr, der af staten naturligtvis betales i russiske rubler ligesom også russiske officerer og soldater lønnes i rubler.

Det har betydning, fordi rublen har en lav værdi i udlandet = dårlig vekselkurs, men har en højere købekraft i Rusland. Skal man have et retvisende billede af de militære udgifter i Rusland, må der tages højde for dette vekselkurs - problem. ²

Dette gøres ved at korrigere til købekraftsparitet (På dansk KKP, engelsk PPP = Purchasing Power Parity). Det er en omregning, som tager højde for, at ting er billigere i nogle lande end i andre.

2) Jf. Nielsen, Anders Puch: Militæranalytiker: Martin Lidegaards argumenter mod Nato's to-procentmål er i bedste fald misvisende. Altinget, 07.12.20.

<https://www.alinget.dk/forsvar/artikel/militaeranalytiker-martin-lidegaards-argumenter-mod-natos-to-procentmaal-er-i-bedste-fald-misvisende>

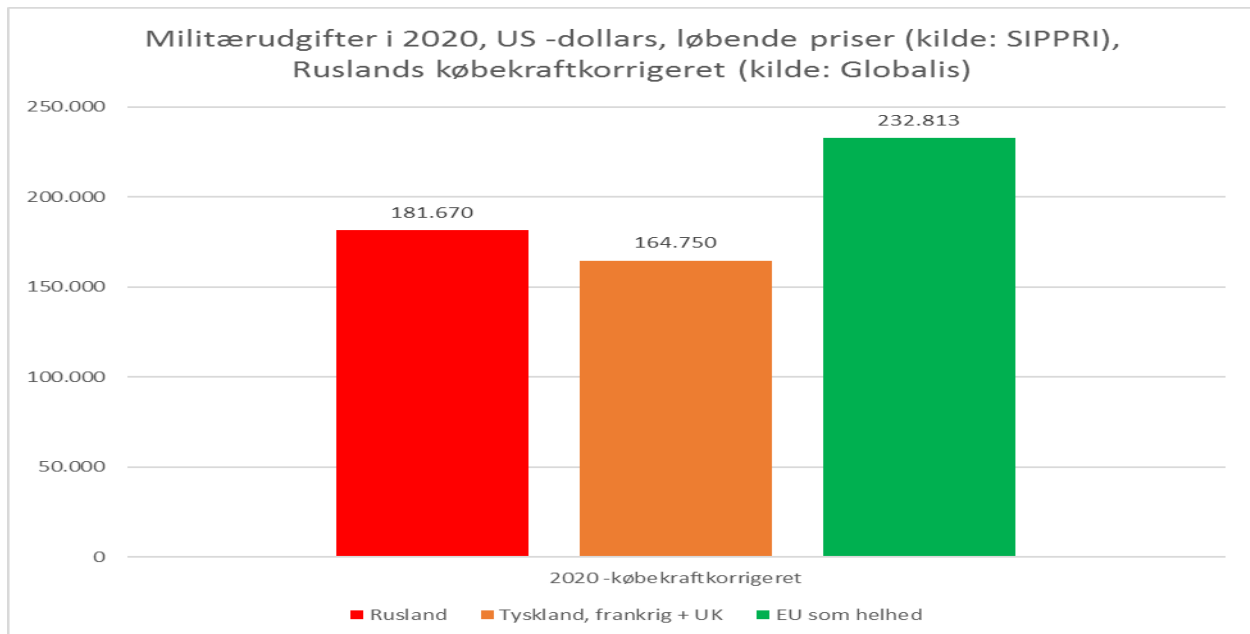
Ifølge ”Globalis”³ har Ruslands BNP omregnet til købekraftsdollar, der er ca. 270 procent større end værdien regnet i alm. amerikanske dollars.

Langt hen ad vejen militær balance mellem Europa og Rusland.

Når Ruslands militærudgifter således på korrekt vis købekraftsreguleres fremtræder et andet billede. Tager vi året 2020 ses, at de russiske militærudgifter er større end de samlede militærudgifter for Storbritannien, Frankrig og Tyskland tilsammen og udgør næsten 80 procent af det samlede EU. Og hvad angår det samlede EU skal der her tages for, at der jo her indgår en række mindre lande, hvis kombinerede militære budgetter næppe giver samme militære kapacitet som et stort russisk militærbudget.

Billedet hos Knud Vilby, Steen Folke, Karen Helveg Petersen m. fl. af et stærkt overlegent Europa er således ikke korrekt. Der er tværtimod tilnærmelsesvis balance mellem Europa og Rusland, hvad angår militærudgifternes størrelse og militær styrke.

Figur: Militærudgifter Rusland 2020 i US-dollars, omregnet til købekraftdollars, sammenlignet med henholdsvis UK, Frankrig og Tyskland tilsammen respektive med EU som helhed.⁴

³ Jf. Globalis: BNP pr. indbygger regnet i købekraftsdollars

<https://www.globalis.dk/Statistik/bnp-per-indbygger-i-ppp>

og jf. Globalis: BNP pr. indbygger Rusland

<https://www.globalis.dk/Lande/rusland?id=182&indicator=BNP%20per%20indbygger>

⁴) Kilde til militærudgifter 2020: SIPPRI – military expenditure database <https://www.sipri.org/databases/milex>

Kilde til forhold købekraftomregning for Rusland: Globalis. Egen beregning.

Når militær styrke sammenlignes er det også nødvendigt at betragte det over en længere periode.

Putin har igennem en årrække moderniseret og tunet sit militær og det anerkendes af en lang række eksperter for at være teknisk, materielt og med hensyn til træning for at være meget moderne. Derimod har en række lande i Europa i modsætning hertil - ligesom Danmark - nedrustet og delvist omdannet deres forsvar fra territorial - til ekspeditionsforsvar.

Og så er der jo – desværre – A - våbenene.

Sidst, men ikke mindst kommer militær overvægt jo nok så meget an på beskaffenheden af de våben, man har.

Rusland har et kæmpe arsenal af atomvåben – mere end 6000. Heroverfor har UK og Frankrig godt nok også atomvåben, men langt fra i et omfang, der kan måle sig med Rusland. Denne NOK afgørende kvalitative forskel fremgår heller ikke af Rune Lunds tal.

Dette modificerer jo også spørgsmålet om militært styrkeforhold mellem Nato som helhed og Rusland, idet der jo hvad angår a-våben stort set er ligevægt.

Nogen vil måske som yderligere argument mod den vurdering af Ruslands militære styrke, at bedømt ud fra det russiske militærs resultater i Ukraine, virker det da ikke særligt slagkraftigt. MEN: Man kan næppe ud fra krigens hidtidige forløb afskrive det russiske militær. Der har tydeligvis været lagt politiske tøjler på krigsindsatsen fra Kreml, formentlig fordi det skal hedde sig, at man befrier det "ukrainske broderfolk" og så kan man jo ikke så godt skrue bissen for alvor på.

Det er faktisk nødvendigt at Europa styrkes overfor Rusland.

PÅSTANDEN OM AT OGSÅ EUROPA SKULLE HAVE MILITÆR OVERVÆGT OVERFOR RUSLAND ER SÅLEDES FORKERT.

LIGESOM FORFATTERNE AF KRONIKKEN UNDLADER AT TAGE DET GANSKE VÆSENTLIGE SPØRGSMÅL I BETRAGTNING, OM EUROPA PÅ SIGT KAN TAGE MILITÆR BISTAND OG STØTTE MOD RUSLAND FOR GIVET!

Dermed går kronikkens forfattere også fejl af nødvendigheden af, at Europa må ruste sig imod et mere stadig mere aggressivt Rusland, der under Putins ledelse synes at have sat sig som mål at rulle den nuværende sikkerhedsarkitektur i Europa tilbage til fordel for genskabelse af russisk dominans over Baltikum og Østeuropa.

(PS: Det skal for en god ordens skyld understreges, at der hermed ikke er taget stilling til de konkrete danske mål for at øge forsvarsudgifterne. Det er en anden diskussion).